

Til lovforslag nr. L 175. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 7. maj 2002

Betænkning

over

Forslag til lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v.

[af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 20. marts 2002 og var til 1. behandling den 12. april 2002. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og undervisningsministeren oversendte den 27. marts 2002 de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler. Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 8 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som den har besvaret. 2 af udvalgets spørgsmål og un-

dervisningsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, SF, RV, EL og KRF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti er for åbenhed og gennemsigtighed i uddannelses-systemet, men mener, at det er den enkelte uddannelsesinstitution, der selv afgør, hvilke oplysninger og hvorledes oplysninger om institutionen skal offentliggøres. Partierne er imod offentliggørelse af gennemsnitskarakterer på skoleniveau, fordi et karaktergennemsnit ikke indeholder relevante informationer for at kunne vurdere kvaliteten og resultatet af skolens arbejde. Det er ikke muligt at følge, hvorledes den enkelte elev har udviklet sig personligt og fagligt. Derfor giver karaktergennemsnit et falsk billede af skolens arbejde. Med lovforslaget flyttes fokus fra skolens egentlige arbejde og skolens indhold og hverdag til det udvendige og kvantitative, bare fordi der kan kommunikeres med tal. Det er en forkert prioritering. Karakterer skal bruges af eleven, forældrene og klassen sammen med læreren til en drøftelse af indsatsen og arbejdet. Så giver karakterer mening.

Partierne er desuden imod, at undervisningsministeren vil fastlægge en centralt bestemt model for skolernes og institutionernes hjemmesi-

Bet. o. lovf. vedr. gennemsigthed og åbenhed i uddannelserne m.v.

de. Lovforslaget betyder mere statslig regulering og kontrol.

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti kan således ikke støtte lovforslaget.

Enhedslisten bemærker, at lovforslagets titel er »gennemsigthed og åbenhed«, men at lovforslaget reelt handler om rangordning af landets skoler gennem offentliggørelse af karaktergennemsnit.

Det fremhæves i et utal af hørings svarene, at offentliggørelse af karaktergennemsnit er en rigtig dårlig idé, bl.a. fordi karakterer grundlæggende ikke siger noget som helst om en elevs kunnen, og da overhovedet ikke noget om undervisningens kvalitet.

Karaktererne siger mest om elevernes sociale baggrund og forældrenes uddannelsesniveau, og karaktergennemsnittet siger derfor mere om, hvilke elever en skole har.

Karaktererne siger meget, meget lidt om en meget, meget lille del af skolernes arbejde. Enhedslisten skal i den forbindelse erindre om, at folkeskolen også skal medvirke til en elevs alsidige personlige udvikling og altså ikke kun den faglige kunnen. Den skal skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære.

Med lovforslaget risikeres det, at de svageste elever bliver kastebold mellem skolerne, da ingen skoler vil være interesseret i de svageste elever, fordi de jo trækker karaktergennemsnittet ned. Sammenligning af et karaktergennemsnit betyder i resten af verdens lande, at der kommer en rangordning mellem A- og B-skoler, og det ville være mærkeligt, hvis Danmark skulle være en undtagelse herfra.

Lovforslaget er tydeligvis et søm i den fælles, offentlige folkeskoles ligkiste, som regeringen med stor fryd vil hamre i. Det vil Enhedslisten under ingen omstændigheder være med til, og Enhedslisten vil efter et regeringsskifte arbejde hårdt på at få denne lov ændret.

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstillet lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

Else Winther Andersen (V) fmd. Gitte Lillelund Bech (V) Peter Christensen (V)

Tina Nedergaard (V) Louise Frevert (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Helle Sjelle (KF)

Else Theill Sørensen (KF) Bodil Kornbek (KRF) Carsten Hansen (S) Frank Jensen (S)

Jeppe Kofod (S) Lene Jensen (S) Thomas Adelskov (S) Aage Frandsen (SF)

Marianne Jelved (RV) nfm. Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	57*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9		

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 175

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra undervisningsministeren
2	Meddelelse om kopi af 3 høringssvar, der ikke var gengivet i fuld tekst i forbindelse med oversendelse af høringssvarene
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Spm. 1 om erfaringerne fra andre lande med offentliggørelse af karaktergennemsnit, til undervisningsministeren Spm. 2 om, i hvilke europæiske lande der ifølge lovgivningen er krav om offentliggørelse af karaktergennemsnit, til undervisningsministeren
5	Spm. 3, om skolerne selv må bestemme, hvor på deres hjemmeside karaktergennemsnittet offentliggøres, til undervisningsministeren Spm. 4, om skolerne på deres hjemmeside må tilkendegive, at offentliggørelsen af karaktergennemsnit sker som følge af lovgivningen, til undervisningsministeren
6	Henvendelse af 19/4-02 fra Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler
7	Spm. 5 om kommentar til henvendelse af 19/4-02 fra Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, til undervisningsministeren
8	1. udkast til betænkning
9	Svar på spm. 5 om kommentar til henvendelse af 19/4-02 fra Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, fra undervisningsministeren
10	Svar på spm. 1 om erfaringerne fra andre lande med offentliggørelse af karaktergennemsnit, fra undervisningsministeren Svar på spm. 2 om, i hvilke europæiske lande der ifølge lovgivningen er krav om offentliggørelse af karaktergennemsnit, fra undervisningsministeren
11	Svar på spm. 3, om skolerne selv må bestemme, hvor på deres hjemmeside karaktergennemsnittet offentliggøres, fra undervisningsministeren Svar på spm. 4, om skolerne på deres hjemmeside må tilkendegive, at offentliggørelsen af karaktergennemsnit sker som følge af lovgivningen, fra undervisningsministeren
12	2. udkast til betænkning
13	Spm. 6, om der forventes en tendens til et skred i karakterniveauet, til undervisningsministeren Spm. 7 om, hvordan man i England har forhindret et skred i karakterniveauet, til undervisningsministeren Spm. 8 om, hvorfor man i Nordirland ikke længere offentliggør karaktergennemsnit på ungdomsuddannelserne, til undervisningsministeren
14	Svar på spm. 6, om der forventes en tendens til et skred i karakterniveauet, fra undervisningsministeren Svar på spm. 7 om, hvordan man i England har forhindret et skred i karakterniveauet, fra undervisningsministeren Svar på spm. 8 om, hvorfor man i Nordirland ikke længere offentliggør karaktergennemsnit på ungdomsuddannelserne, fra undervisningsministeren

2 af udvalgets spørgsmål og undervisningsministerens svar herpå

Spørgsmålene og svarene er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 3:

Ministeren bedes oplyse, om skolerne selv må bestemme, hvor på deres hjemmeside karaktergennemsnittet offentliggøres.

Svar:

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 4 vil der blive udarbejdet en vejledende hjemmeside, der skal kunne anvendes direkte af institutionerne/»skoleejerne« eller bruges som inspiration. Ved at anvende den vejledende hjemmeside vil skolen eller institutionen få sikkerhed for, at lovens krav om enkel, gennemsigtig og åben information er opfyldt. Der vil imidlertid ikke være lovkrav om at anvende den vejledende hjemmeside, og institutionen eller »skoleejerne« vil derfor i forhold til lovforslaget selv kunne bestemme, hvor på skolens eller institutionens hjemmeside, karakteroplysningerne vil blive anført. Det vil dog være en forudsætning, at oplysningerne offentliggøres på en let tilgængelig måde på skolens eller institutionens hjemmeside som anført i lovforslagets § 2, stk. 1.

Hvis det skulle vise sig, at offentliggørelsen ikke sker på en hensigtsmæssig, let tilgængelig måde som krævet i lovforslaget, vil der efter forslagens § 4 være mulighed for at fastsætte nærmere regler om formen for offentliggørelsen.

Det er endvidere forudsat i bemærkningerne, at forslagens informationskrav er opfyldt eller let kan opfyldes for mange af de institutioner, der allerede har hjemmesider.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har allerede som led i Sammenlignelig Brugerinformation

udsendt vejledninger om folkeskolen og gymnasiet. I disse vejledninger er anført, hvilke oplysninger og skabeloner der skal benyttes, hvis kommuner/amtskommuner vælger at benytte dette koncept. Undervisningsministeriet vil i samarbejde med Indenrigs- og Sundhedsministeriet give mulighed for at indarbejde de oplysninger, som kræves efter lovforslaget, i disse vejledninger og skabeloner. Det er min vurdering, at dette kan ske forholdsvis nemt. På øvrige områder vil vi ligeledes inddrage andre med erfaring på området.

Spørgsmål 4 :

Ministeren bedes oplyse, om en skole må anføre på sin hjemmeside, at offentliggørelsen af karakterer ikke sker, fordi det er en indikation for skolens kvalitet og profil, men fordi det er et krav, der følger lovgivningen.

Svar:

Som jeg understregede under 1. behandlingen af lovforslaget, så er karaktergennemsnittet en af flere parametre, der beskriver skolens kvalitet, men der er ikke efter lovforslaget forbud mod, at institutionen/»skoleejerne« anfører på institutionens hjemmeside, at man finder, at offentliggørelse af karakterer ikke er en indikator for skolens kvalitet og profil, men at offentliggørelse sker, fordi det er et krav, der følger af lovgivningen.

Jeg er overbevist om, at brugerne ikke alene vurderer en uddannelsesinstitution ud fra karakterer, men også vil inddrage de øvrige parametre, som institutionerne offentliggør på deres hjemmeside.